

MUURATTUJEN JA RAPATTUJEN JULKISIVUJEN KUNTOTUTKIMUS

1. TAUSTAA

By 44 Rapatun julkisivun kuntotutkimus 1998 on vanhin yhä käytössä oleva Suomen Betoniyhdistyksen julkaisu. Se käsittelee kovalle alustella rapattujen julkisivujen kuntotutkimusta niin tekijän kuin tilaajankin kannalta. Julkaisun merkittävänä puutteena on, ettei siinä käsitellä mitenkään rappausalustan vaurioitumista tai rappausalustasta aiheutunutta rappauksen vaurioitumista. Eli rakenteellisen toimivuuden tutkimiseen ei ole annettu ohjeistusta, vaikka se on oleellinen osa rappausten kuntotutkimusta ja korjaustarpeen selvittämistä. Se ei myöskään ole nykyään riittävän perusteellisen kattavan kuntotutkimuksen ja tulosten analysoinnin pohjaksi, minkä vuoksi rapattujen kuntotutkimusten yhteydessä tutkimus pohjautuukin usein by 42 Betonijulkisivun kuntotutkimus 2013 -julkaisuun. Lisäksi 1990-luvulta lähtien, varsinkin korjausrakentamisessa, ovat yleistyneet eristerappausjärjestelmät, joissa kovan alustan sijaan rappaus on joko kannateltu rungosta eristeen päälle (paksurappaus-eristejärjestelmä) tai se on verkotuslaastilla kiinni suoraan eristeessä (ohutrappaus-eristejärjestelmä).

Viime aikoina n. 10...15 vuotta vanhoissa eristerappausjärjestelmissä on havaittu paikoin runsasta vaurioitumista. Tampereen Yliopistolla Julkisivuyhdistys r.y.:n vetämässä Eristerappausten vauriomekanismit ja kuntotutkimusmenetelmät (ErVaKu) –projektissa on todettu, että vaurioitumista on havaittu pääasiassa ohut-, mutta myös paksurappaus-eristejärjestelmänä toteutetuissa julkisivuissa. Vauriot ovat alustavien havaintojen perusteella osin työvirheistä johtuvia ja osin ympäristöolosuhteiden aiheuttamasta rasituksesta johtuvia.

10...15 vuotta vanhojen eristerappausjärjestelmien teoreettinen käyttöikä on vasta noin puolessa välissä tai sen alle. Käyttöiän jääminen lyhyeksi vaikuttaa selvästi ratkaisujen elinkaarikustannuksiin etenkin, kun järjestelmien tiedossa olevat korjausratkaisut ovat vähissä. Toisaalta eristerappausjärjestelmien ohjeistus ja järjestelmistä käytössä ollut tutkimustieto on ollut vähäistä kohderyhmänä olevien rappausten valmistusajankohdista 2000-luvun alussa.

ErVaKu-tutkimuksessa on kerätty myös kuntotutkimusmenetelmiä. Menetelmien koostamisen yhteydessä on havaittu, että eristerappausjärjestelmien kuntotutkimukseen ei ole yhtenäisiä menetelmiä vaan käytössä on suppeasti, lähinnä muihin julkisivurakenteisiin käytettyjä ja eri tekijöiden kokemukseen perustuvia menetelmiä. Tutkimuksen perusteella kuntotutkimuksiin tulee pikaisesti saada vastaava kattava systemaattisen kuntotutkimuksen ohjeistus kuin on jo esimerkiksi betonirakenteilla (by 42).

Muurattujen rakenteiden kuntotutkimukseen ei myöskään ole vastaavaa kattavaa kuntotutkimusohjeistusta vaan niissä hyödynnetään muita kuntotutkimusohjeistuksia, kuten by 42:ta. Muurattujen rakenteiden kunnan tutkiminen liittyy myös hyvin oleellisesti rapattuihin pintoihin, sillä rappauksen alustana on hyvin usein käytetty muurattuja ratkaisuja.

2. TAVOITE JA KIRJOITUSTYÖN SUORITTAMINEN

ErVaKu-projektiin on saatu lisärahoitusta kuntotutkimusohjeistuksen kirjoittamiseen 1.2.-30.4.2019. Kyseinen ohjeistus on mahdollista tehdä siten, että se on suoraan hyödynnettävissä uudessa Muurattujen ja rapattujen rakenteiden kuntotutkimus -julkaisussa. Tässä suunnitelmassa haettava rahoitus käytetään uuden julkaisun muihin osiin (muurattujen rakenteiden ja kovalle alustalle tehdyn rappauksen kuntotutkimus) sekä koko julkaisun kokoamiseen. Julkaisu pitää sisällään muurattujen, kovalle alustalle rapattujen sekä eristerappausjärjestelmien osalta:

- ohjeet erilaisten vauriomekanismien tunnistamiseen
- ohjeet näytteenoton ja muiden tutkimusten määrästä
- ohjeet näytteenoton ja muiden tutkimusten sijoittumisesta eri rakenteisiin ja julkisivuille.

Julkaisun kirjoitustyö tehdään Tampereen yliopistolla. Kirjoitustyöhön osallistuvat dosentti, TkT Jukka Lahdensivu, TkT Arto Köliö, DI Toni Pakkala sekä tekn. kand. Antti-Matti Lemberg. Kirjoitustyön taustana käytetään olemassa olevia julkaisuja sekä materiaalia ja ErVaKu-projektin aineistoa. Työtä ohjaa Julkisivuyhdistyksen kokoama toimikunta, joka koostuu hankkeen rahoittajista.

Muurattujen ja rapattujen julkisivujen kuntotutkimusohje julkaistaan esimerkiksi yhteistyössä Betoniyhdistyksen kanssa by-kirjasarjassa tai vastaavassa julkaisusarjassa.

3. KUSTANNUKSET

Hankkeen kulut.

Palkat sivukuluineen	37 500 €
ALV 24 %	9 000 €
Yhteensä	46 500 €

Kustannukset sisältävät 4 kokousmatkaa Helsinkiin. Muista mahdollisista lisäkustannuksista sovitaan erikseen. Eristerappausjärjestelmien kuntotutkimus -osion kirjoittamisen rahoitus (12 500 €) on jo varmistunut Rakennustuotteiden Laatu Säätiö SR:ltä.

4. RAHOITUS

Julkaisun rahoituksesta vastaavat talonrakennusalan yhdistykset ja säätiöt, julkisivukorjauksia tekevät yritykset sekä julkisivukorjausmateriaaleja valmistavat / markkinoivat yritykset. Projektiryhmän ehdotetaan koostuvan esim. seuraavasti:

Laasti- ja rappausmateriaalitoimittajat:

Fescon Oy, Keijo Neffling
Narmapinnoitus Oy, Esa Narmala
Parma Oy, Matti Haukijärvi
Saint-Gobain Finland Oy (weber), Timo Rautanen
Sto Finexter Oy, Liisa Tenkula-Kemppainen
Tikkurila Oy, Matti Kumpulainen

Eristemateriaalitoimittajat:

Finnfoam Oy, Asso Erävuoma
Kingspan Insulation Oy, Pasi Käkelä
Paroc Oy Ab, Riku Lehtonen
Rockwool A/S, Reino Hömmö
Saint-Gobain Finland Oy (ISOVER), Kimmo Huttunen

ThermiSol Oy, Heikki Vierelä
Urakoitsijat:
Consti Julkisivut Oy, Jan Viitala
Jatke Oy, Mikko Poitsalo
Suomen Lähiökunnostajat Oy, Janne Sievänen
Insinööritoimistot:
A-insinöörit Suunnittelu Oy, Mikko Tarri
Conditio Oy, Alpo Eskola
Helsingin Seudun Suunnittelu- ja Rakennuttajapalvelu HSSR Oy,
Jari Kauppinen
Frontago Oy, Juha Hartikka
Julkisivukonsultointi JK Oy, Jouni Kourula
Insinööritoimisto Lauri Mehto Oy, Simo-Pekka Valtonen
Ramboll Finland Oy, Inari Weijo
Renovatek Oy, Jaakko Koskinen
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy, Hannu Lumivirta
Vahanen Oy, Marko Latvala
Sitowise Oy, Tommi Pilli
Tutkimuslaboratoriot:
Betonialan Ohuthiekeskus FCM Oy, Kari Peippo
Contesta Oy, Viveca Lindqvist
Koestus Oy, Jenny Karjalainen
Labroc Oy, Tomi Tolppi
WSP Finland Oy, Mika Matikka
Yhdistykset ja säätiöt:
Julkisivuyhdistys ry, Petri Annila
Rakennusteollisuus RT (Muuratut rakenteet), Tiina Kaskiaro
Suomen Julkisivu-Urakoitsijat ry, Jarmo Ojanperä
Suomen Betoniyhdistys ry, Tarja Merikallio
Talonrakennusteollisuus ry, Kim Kaskiaro
Tiiliteollisuusliitto ry, Juha Karilainen

Esimerkiksi 15:llä osallistujalla rahoitusosuus on tasan jaettuna 2 500,00 €/yritys (ALV 0%).

5. AIKATAULU

Kirjoitustyö käynnistyy toukokuun alusta ja kestää tammikuun 2020 loppuun. Aloituksen viivästyessä myös käsikirjoituksen valmistuminen siirtyy vastaavasti eteenpäin.

Tampereella 5.3.2019

Matti Pentti
Talonrakennustekniikan professori